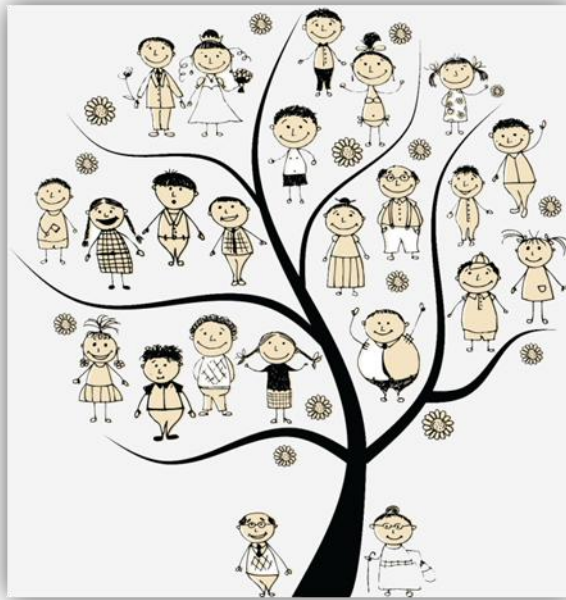

Complementary & Alternative Medicine

Come to CAM for Comfort care

การแพทย์ทางเลือก ทางเลือกใหม่
ใส่ใจสุขภาพ

ปาริชาติ เมืองไทย
กลุ่มงานเวชกรรมสังคม
โรงพยาบาลศรีสะเกษ

Scenario for Family and Community Medicine Study Guide

S1 นายสมปอง อายุ 65 ปี มาตรวจที่ OPD แล้วหลายครั้งตั้งแต่ 1 เดือนก่อน ด้วยเรื่องท้องผูกบ้าง ท้องเสียบ้าง บางครั้งก็มีถ่ายเป็นเลือด แพทย์ให้การรักษาไปตามอาการ แพทย์คนล่าสุดได้ส่งตรวจคัดกรองมะเร็งลำไส้ พบผลเป็นบวก จึงนัดส่องกล้องทางทวารหนัก พบก้อนที่ส่วนปลายของ descending colon และได้ทำ biopsy เอาชิ้นเนื้อไปตรวจ ก่อนออกจากห้องส่องกล้องลูกถามแพทย์ว่า “แล้วอาการถ่ายเป็นมูกเลือดที่ลุงยังมี ต้องทำไงครับหมอ” แพทย์ไม่ได้ให้คำชี้แจงใดๆ บอกให้ลุงรอฟังผลชิ้นเนื้ออีก 2 สัปดาห์

ในช่วง 2 สัปดาห์ระหว่างรอผลชิ้นเนื้อ ป้าสมใจภรรยาของลุงสมปอง พาลุงมาตรวจที่ห้องฉุกเฉินด้วยอาการเวียนศีรษะ มึนงงมาก แพทย์ที่ห้องฉุกเฉินได้ฉีด Dimenhydrinate 1 amp IM ให้ยาแก้เวียนศีรษะกลับบ้านไป และแนะนำให้ลุงมาตรวจตามนัดเดิม

วันนี้แพทย์นัดมาฟังผลชิ้นเนื้อ ผู้ป่วยมีภรรยาเดินทางมาเป็นเพื่อน มานั่งรอตรวจตั้งแต่เช้าจนเย็น สุดท้ายได้พบแพทย์ในช่วง OPD นอกเวลา แพทย์เพิ่มพูนทักษะ จึงนัดมาเจอแพทย์เจ้าของไข้ในวันรุ่งขึ้น เข้านั้นป้าสมใจรีบกระซิบแพทย์ว่า “หมอ ลุงเป็นมะเร็งรึเปล่า ถ้าใช่ หมออย่าเพิ่งบอกลุงนะ”

แพทย์แจ้งผลชิ้นเนื้อว่าเป็น มะเร็งลำไส้ใหญ่ ระยะที่สาม และบอกผู้ป่วยถึงแผนการรักษาทั้งการผ่าตัดและการให้ยาเคมีบำบัด หลังจากทราบผลลุงสมปองรู้สึกตกใจมาก และกลัวการรักษาด้วยวิธีที่แพทย์แจ้ง จึงตัดสินใจปฏิเสธการรักษาด้วยวิธีการแพทย์แผนปัจจุบัน ลุงสอบถามแพทย์เกี่ยวกับวิธีการรักษาอื่นๆ เช่น การใช้สมุนไพร แต่เนื่องจากตัวแพทย์เองไม่มีข้อมูลความรู้ในเรื่องนี้เลยจึงไม่ได้แนะนำเพิ่มเติมใดๆ หลังจบการสนทนา แพทย์นัดลุงสมปอง มาติดตามอาการอีก 2 สัปดาห์ แต่ลุงไม่ได้มาตามนัดอีกเลย

Facts	ประเด็นปัญหา	Study guide topics
F1.1 แพทย์ไม่ได้ให้คำชี้แจงใดๆ บอกให้ลุงรอฟังผลชิ้นเนื้อ ในช่วง 2 สัปดาห์ระหว่างรอผลชิ้นเนื้อ	P1.1 ผู้ป่วยยังมีความกังวลเกี่ยวกับอาการของตน และต้องการคำแนะนำที่กระจ่างชัดจากแพทย์ใช่หรือไม่?	SG1 Patient centered medicine
F1.2 ป้าสมใจพาลุงสมปองมาตรวจที่ห้องฉุกเฉินด้วยอาการเวียนศีรษะมึนงงมาก	P1.2 การชื้อยาแก้ตามอาการ ช่วยทำให้เข้าใจผู้ป่วยได้ดีเพียงพอแล้วจริงหรือ?	

<p>F2 นั่งรอตรวจตั้งแต่เช้าจนถึงเย็น แต่สุดท้ายกลับได้พบแพทย์ เพิ่มพูนทักษะในช่วง OPD นอกเวลา และต้องนัดมาพบแพทย์ เจ้าของไข้ใหม่ในวันถัดไป</p>	<p>P2 เกิดอะไรขึ้นกับระบบบริการสุขภาพ?</p>	<p>SG2 Health service system</p>
<p>F3 วันรุ่งขึ้น เช้านั้นป้าสนใจรีบกระซิบแพทย์ว่า “หมอ ลุงเป็นมะเร็ง รีเปลา ถ้าใช่ หมออย่าเพิ่งบอกลุงนะ” แพทย์แจ้งผลขึ้นเนื้อว่าเป็น มะเร็งลำไส้ใหญ่ ระยะที่สาม และ บอกผู้ป่วยถึงแผนการรักษาทั้งการผ่าตัดและการให้ยาเคมีบำบัด</p>	<p>P3.1 แพทย์ควรมีวิธีหรือกระบวนการในการแจ้งข่าวร้าย ให้แก่ผู้ป่วยและญาติอย่างไร? P3.2 เราจะรับมือกับสภาวะอารมณ์ของผู้ป่วยในระหว่าง การแจ้งข่าวร้ายอย่างไรดี? P 3.3 การแสดงความเห็นอกเห็นใจต่อผู้ป่วยเป็นสิ่งที่ แพทย์ที่ดีพึงปฏิบัติใช่หรือไม่?</p>	<p>SG3 Breaking Bad News and Empathy</p>
<p>F4 ผู้ป่วยตัดสินใจปฏิเสธการรักษาด้วยวิธีการแพทย์แผนปัจจุบัน</p>	<p>P4.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรหากผู้ป่วยปฏิเสธการ รักษาที่ท่านได้แนะนำให้ไป P4.2 ท่านควรทำอย่างไรหากผู้ป่วยปฏิเสธการรักษาเมื่อ พิจารณาตามหลักจริยธรรมทางการแพทย์</p>	<p>SG4 Refusal of treatment</p>
<p>F5 ลุงสอบถามแพทย์เกี่ยวกับวิธีการรักษาอื่นๆ เช่น การใช้สมุนไพร แทนการรักษาแบบแพทย์แผนปัจจุบัน</p>	<p>P5.1 การแพทย์ทางเลือกคืออะไร P5.2 แพทย์แผนปัจจุบันสามารถให้การดูแลผู้ป่วยโดย ผสมผสานการแพทย์แผนปัจจุบันและการแพทย์ทางเลือก เข้าด้วยกันได้อย่างไร</p>	<p>SG5 Complementary and Alternative medicine / CAM</p>

<p>S2 แพทย์เจ้าของไข้ตัดสินใจชวนทีมสุขภาพออกไปเยี่ยมที่บ้าน เนื่องจากลงขาดนัดไปนานกว่า 3 เดือน</p> <p>เมื่อไปถึงบ้าน พบลุงสมปองนั่งอยู่ที่ม้านั่งหน้าบ้านกับป้าสมใจลุงและป้าตีใจที่เห็นทีมสุขภาพไปเยี่ยม ทีมสังเกตเห็นว่าลุงดูอ่อนเพลียและงอแงไปมาก หลังจากที่ทีมแพทย์ได้พูดคุยถามอาการ ตรวจร่างกาย จึงนัดลุงไปตรวจเพิ่มเติมต่อที่โรงพยาบาล ซึ่งครั้งนี้ลุงและป้ายินดีที่จะไปตามแพทย์นัด</p> <p>เมื่อตรวจคุณลุงเสร็จเรียบร้อย แพทย์จึงปลื้มเวลามากคุยกับป้าสมใจในฐานะที่คุณป้ามีบทบาทเป็นผู้ดูแลหลักของคุณลุง</p> <p>ป้าสมใจอายุ 61 ปี มีโรคประจำตัวเป็น DM, HT, และ มีระดับ BMI อยู่ในเกณฑ์โรคอ้วน คุณป้าได้รับการรักษาและรับยาอยู่ที่คลินิกใกล้บ้าน แต่เนื่องจากช่วงหลังมานี้ต้องคอยดูแลคุณลุง ทำให้การดูแลรักษาตนเองทำได้ไม่สม่ำเสมอเหมือนก่อน ไม่ได้ออกกำลังกาย ไม่ได้ควบคุมเรื่องอาหาร และป้ายังเล่าว่าตนมีความเครียดเพิ่มขึ้นมากหลังจากที่คุณลุงป่วย ตอนนั้นนอนหลับยาก ไม่เหมือนแต่ก่อน</p> <p>แพทย์ถามประวัติครอบครัวป้าเพิ่มเติม ได้ความว่าพ่อของป้าเสียชีวิตด้วยโรคหลอดเลือดหัวใจตั้งแต่อายุ 54 ปี</p> <p>เมื่อประเมินแล้วแพทย์และทีมสรุปกันว่าป้าสมใจมีภาวะ caregiver burden ร่วมด้วย จึงสอบถามถึงสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัว เพื่อจะมีใครที่สามารถมาช่วยคุณป้าดูแลคุณลุงได้บ้าง</p>		
<p>F6 แพทย์เจ้าของไข้ตัดสินใจชวนทีมสุขภาพออกไปเยี่ยมที่บ้าน เนื่องจากลงขาดนัดไปนานกว่า 3 เดือน</p> <p>F7 เมื่อประเมินแล้วแพทย์และทีมสรุปกันว่าป้าสมใจมีภาวะ caregiver burden ร่วมด้วย จึงสอบถามถึงสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัว เพื่อจะมีใครที่สามารถมาช่วยคุณป้าดูแลคุณลุงได้บ้าง</p>	<p>P6.1 แพทย์ควรตัดสินใจไปเยี่ยมบ้านเมื่อไร</p> <p>P6.2 การเยี่ยมบ้านมีความสำคัญอย่างไร</p> <p>P7.1 เราควรมีแนวทางในการประเมินครอบครัวอย่างไร จึงจะเกิดประโยชน์ในการดูแลผู้ป่วย</p> <p>P7.2 บทบาทของสมาชิกครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยเป็นอย่างไร ใครบ้างควรเป็นคนดูแลผู้ป่วย</p>	<p>SG6 Home health care</p> <p>SG7 Family assessment</p>

<p>F8 ป้าสมใจอายุ 61 ปี ลุงสมปองอายุ 65 ปี (note: เพิ่ม fact สถานการณ์ผู้สูงอายุ)</p> <p>F9 ป้าสมใจมีโรคประจำตัวเป็น DM, HT, และมีระดับ BMI อยู่ในเกณฑ์โรคอ้วน แต่เนื่องจากช่วงหลังมานี้ต้องคอยดูแลคุณลุง ทำให้การดูแลรักษาตนเองทำได้ไม่สม่ำเสมอเหมือนก่อน แพทย์ถามประวัติครอบครัวป่าเพิ่มเติม ได้ความว่าพ่อของป่าเสียชีวิตด้วยโรคหลอดเลือดหัวใจตั้งแต่อายุ 54 ปี เมื่อประเมินแล้วแพทย์และทีมสรุปกันว่าป้าสมใจมีภาวะ caregiver burden</p>	<p>P8 การดูแลผู้ป่วยและครอบครัววัยผู้สูงอายุ ต้องคำนึงถึงเรื่องใดบ้างนะ?</p> <p>P9.1 ในการให้การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังและครอบครัวควรต้องดูประเด็นไหนบ้างนะ?</p> <p>P9.2 การดูแลผู้ป่วยเบาหวาน ความดันโลหิตสูงที่ได้มาตรฐานตามบริบทของผู้ป่วย มีแนวทางและเป้าหมายการดูแลอย่างไร?</p> <p>P9.3 แนวทางการประเมินผู้ดูแลมีอะไรบ้าง?</p>	<p>SG8 WWF elderly</p> <p>SG9 WWF chronic illness</p>
---	--	---

S3 ป้าเล่าให้ฟังว่าลูก 2 คนของป้า คงจะมาช่วยแบ่งเบาภาระจากป้าได้ยาก เพราะแต่ละคนก็มีเรื่องของตนเองให้ต้องแก้ไข

ลูกสาวคนโต นางสาวจิตอายุ 35 ปี ทำงานโรงงานทอผ้า ป่วยด้วยอาการจามน้ำมูกไหล และมีผื่นแพ้ คันตามตัวบ่อยๆ แต่งงานมีครอบครัว มีลูกสองคน หลานคนโตเรียนชั้นมัธยมต้น คนเล็กอายุ 5 ขวบ เพิ่งเข้าเรียนชั้นอนุบาล ป้าเล่าว่าสงสารลูกสาวที่มีสามีติดเหล้า และทำร้ายร่างกายภรรยาเป็นประจำ ช่วงหลังลูกเขยเองก็ตกงาน ลูกสาวจึงต้องทำงานหนักอยู่คนเดียว แม้แต่พาลูกไปรับการฉีดวัคซีนตามนัด ก็ไม่สามารถพาไปได้ ทำให้หลานคนเล็กได้รับวัคซีนไม่ครบ และดูเหมือนจะมีน้ำหนักน้อยด้วย เด็กเริ่มไม่อยากไปโรงเรียน มีอาการอาการเอาแต่ใจตัวเอง

ส่วนลูกชายของป้า ชื่อสมหมาย อายุ 28 ปี ทำงานโรงแรม ยังไม่แต่งงาน ป้าเล่าว่า ป้ารู้สึกสงสัย ไม่รู้ว่าลูกป้าคนนี้เป็นตุ๊ดเป็นเกย์หรือเปล่า เพราะเขาไม่เคยเล่าให้ป้าฟัง อาจจะเนื่องมาจากลูกกลัวว่าลุงสมปองตั้งความหวังไว้ที่เขาเยอะ จะให้เขาเป็นคนดูแลทุกคนในบ้านแทนลุง และที่สำคัญคุณลุงมีทัศนคติที่เป็นลบอย่างมากต่อคนกลุ่มรักร่วมเพศนี้ ทุกครั้งที่เห็นดารานาในทีวีลุงก็จะหงุดหงิดและตำหนิดาราเหล่านั้นให้คนในบ้านฟัง พักหลังลูกชายจึงไม่ค่อยกลับบ้านเหมือนก่อน และเคยพูดเปรยๆกับป้าว่าอยากตั้งใจเรียน และหาโอกาสย้ายไปทำงานในต่างประเทศ เพราะน่าจะได้เงินดี ทำหาย และมีอิสระในการใช้ชีวิตมากกว่าอยู่ที่เมืองไทย ป้าเองก็ไม่ได้ว่าอะไรถ้าลูกจะไป แต่ป้าก็ยังไม่ได้บอกลุงเรื่องนี้

หลังจากฟังเรื่องราวต่างๆ ทีมเยี่ยมบ้านได้ให้การดูแลคุณป้า ให้กำลังใจและนัดคุณป้าไปตรวจรักษาเรื่องเบาหวานความดันโลหิตสูง พร้อมกับคุณลุงในวันเดียวกัน เพื่อลดภาระจากการเดินทาง และได้นัดติดตามเยี่ยมบ้าน ครอบครัวยังเป็นระยะๆ ต่อเนื่อง

จากนั้น 6 เดือนต่อมา อาการลุงสมปองแย่ลงมาก ตรวจพบมี liver metastasis ลุงมีอาการปวดมาก ท้องผูก ท้องโตขึ้น ไม่กินสัปดาห์หลังจากนั้นลุงก็เสียชีวิตลงที่บ้าน

F10 นางสาวจิตอายุ 35 ปี ทำงานโรงงานทอผ้า ป่วยด้วยอาการจามน้ำมูกไหล และมีผื่นแพ้ คันตามตัวบ่อยๆ

P10.1 อาชีพมีผลต่อความเจ็บป่วยอย่างไร?
P10.2 หลักการของอาชีพเวชศาสตร์/อาชีวอนามัยและความปลอดภัย มีอะไรบ้างนะ?
P10.3 โรคที่เกิดจากการทำงาน

SG10 Occupational medicine

<p>F11 นางสมจิต...แต่งงานมีครอบครัว มีลูกสองคน คนโตเรียนชั้นมัธยมต้น คนเล็กอายุ 5 ขวบ เพิ่งเข้าเรียนชั้นอนุบาล ป้าเล่าว่าสงสารลูกสาวที่มีสามีติดเหล้า และทำร้ายร่างกายภรรยาเป็นประจำ ช่วงหลังลูกเขยเองก็ตกงาน ลูกสาวจึงต้องทำงานหนักอยู่คนเดียว</p> <p>F12 แม้แต่พาลูกไปรับการฉีดวัคซีนตามนัด ก็ไม่สามารถพาไปได้ ทำให้หลานคนเล็กได้รับวัคซีนไม่ครบ และดูเหมือนจะมีน้ำหนักน้อยด้วย เด็ก เริ่มไม่อยากไปโรงเรียน มีอาการอาการเอาแต่ใจตัวเอง</p> <p>F13 ป้ารู้สึกสงสัย ไม่รู้ว่าลูกป้าคนนี้เป็นตุ๊ดเป็นเกย์หรือเปล่า เพราะเขาไม่เคยเล่าให้ป้าฟัง อาจจะเป็นเรื่องมาจากลูกรู้ว่าลุงสมปองตั้งความหวังไว้ที่เขาเยอะ จะให้เขาเป็นคนดูแลทุกคนในบ้านแทนลุง และที่สำคัญคุณลุงมีทัศนคติที่เป็นลบอย่างมากต่อคนกลุ่มรักร่วมเพศนี้ ... พักหลังลูกชายจึงไม่ค่อยกลับบ้านเหมือนก่อน และเคยพูดเปรยๆ กับป้าว่าอยากตั้งใจเรียน และหาโอกาสย้ายไปทำงานในต่างประเทศ เพราะน่าจะได้เงินดี ทำขาย และมีอิสระในการใช้ชีวิตมากกว่าอยู่ที่เมืองไทย ป้าเองก็ไม่ได้ว่าอะไรถ้าลูกจะไป แต่ป้าก็ยังไม่ได้บอกลุงเรื่องนี้</p>	<p>P11.1 จะรู้ได้อย่างไรว่าผู้ปวยมีปัญหาความรุนแรงในครอบครัว</p> <p>P11.2 ท่านจะดูแลผู้ปวยที่มีปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเบื้องต้นอย่างไร</p> <p>P12 ท่านจะมีแนวทางการดูแลครอบครัวที่มีเด็กในด้านใดบ้าง</p> <p>P13 ท่านมีแนวทางการแนะนำในการดูแลครอบครัวที่มีสมาชิกกลุ่มหลากหลายทางเพศอย่างไรบ้าง</p>	<p>SG11 WWF couple and domestic violence</p> <p>SG12 WWF children and adolescent</p> <p>SG13 WWF LGBTQ</p>
---	--	--

<p>F14 6 เดือนต่อมา อาการลุกลามอย่างรุนแรงมาก ตรวจพบมี liver metastasis ลุกลามมีอาการปวดมาก ท้องผูก ท้องโตขึ้น ไม่มีสัปดาห์หลังจากนั้นลุกลามก็เสียชีวิตลงที่บ้าน</p>	<p>P14.1 เมื่อไรจะหยุดการดูแลในผู้ป่วย End of life P14.2 จะทำอย่างไรให้ผู้ป่วย “ตายดี”</p>	<p>SG14 Palliative care and WWF dying</p>
<p>S4 ทางบ้านได้จัดงานศพให้ที่วัด ทีมแพทย์ตัดสินใจไปร่วมงานศพคุณลุง และสังเกตเห็นว่าชาวบ้านส่วนใหญ่ที่มาร่วมงานมีน้ำหนักเกิน มีภาวะอ้วนกันมากกว่า 30% จึงเกิดคำถามขึ้นมาว่าจะทำอย่างไรให้ประชาชนในชุมชนนี้ ลดความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังในอนาคต และพบว่าชาวบ้านโดยเฉพาะผู้ชาย สูบบุหรี่ และดื่มเหล้าในงานศพ กันจำนวนมาก</p> <p>นอกจากนี้ ยังพบว่าคนส่วนหนึ่งที่มาร่วมงานศพเป็นชาวพม่า พอถามไปสุมใจ ไปจึงบอกว่าเป็นเพื่อนลูกสาวที่ทำงานอยู่ที่โรงงานด้วยกัน บางคนพอทราบว่า มีทีมหมอจากโรงพยาบาลจึงเข้ามาปรึกษาเรื่องเจ็บป่วยด้วยอาการปวดเมื่อยไม่สบายเล็กๆ น้อยๆ ทางทีมแพทย์และพยาบาลจึงนำประเด็นต่างๆ ที่พบในงานศพ มาพูดคุยกันต่อ เรื่องจะจัดการกับการจัดบริการสุขภาพอย่างไรให้เหมาะกับคนในพื้นที่ชุมชนนี้ ซึ่งมีทั้งคนอ้วน คนต่างชาติ และกลุ่มผู้ป่วยที่รักษาอยู่เดิม ก่อนกลับออกจากงานศพ แพทย์ได้แนะนำให้ลูกสาวผู้ป่วยหาโอกาสไปตรวจคัดกรองมะเร็งลำไส้ที่โรงพยาบาล โดยได้คุยถึงแนวทางการตรวจคัดกรองเบื้องต้นที่ทาง รพ. ใช้ขณะนั้นด้วยวิธีการตรวจอุจจาระ และหากผิดปกติ ก็จะส่งตรวจเพิ่มเติมเพื่อยืนยันผลด้วยวิธีอื่นต่อไป ได้ยินอย่างนั้น นางสมจิตรู้สึกกังวล และปรึกษาแพทย์ว่าหากตนจะส่งกล่องไปเลย จะได้หรือไม่ แพทย์จึงอธิบายขั้นตอนการตรวจคัดกรองและแนวทางปฏิบัติโดยละเอียดให้ฟังอีกครั้ง ซึ่งทางนางสมจิตก็เข้าใจ และรับปากว่าจะไปตรวจคัดกรองหลังจากที่เสร็จพิธีงานศพของพ่อตน</p> <p>หลังจากทีมแพทย์ได้ติดตามดูแลครอบครัวนี้อย่างต่อเนื่อง ได้จัดให้มีการพูดคุยกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว เรื่องราวต่างๆ ก็เป็นผลไปในทางที่ดีขึ้นเรื่อยๆ ลูกเขยสามารถเลิกเหล้าได้ และได้งานประจำทำ ทำให้นางสมจิตมีเวลามาดูแลคนอื่นๆ ในครอบครัวมากขึ้นทั้งคู่ และไปสุมใจส่วนลูกชายก็ตัดสินใจเปิดเผยตัวเองกับแม่และพี่สาว และเลือกที่จะทำงานในใกล้บ้าน เพื่อนที่จะสามารถดูแลคนอื่นๆ ในครอบครัวได้ตามที่พ่อได้ฝากฝังเอาไว้</p>		

<p>F15 - F17 สังเกตเห็นว่าชาวบ้านส่วนใหญ่ที่มาร่วมงานมีน้ำหนักเกิน มีภาวะอ้วนกันมากกว่า 30% จึงเกิดคำถามขึ้นมาว่าจะทำอย่างไรให้ประชาชนในชุมชนนี้ ลดความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังในอนาคต และพบว่าชาวบ้านโดยเฉพาะผู้ชาย สูบบุหรี่ และดื่มเหล้าในงานศพ กันจำนวนมาก</p> <p>F18 พบว่าคนส่วนหนึ่งที่มาร่วมงานศพเป็นชาวพม่า...พอทราบว่ามียี่มหมอมาจากโรงพยาบาลจึงเข้ามาปรึกษาเรื่องเจ็บป่วยด้วยอาการปวดเมื่อยไม่สบายเล็กๆ น้อยๆ</p> <p>F19 ทางทีมแพทย์และพยาบาลจึงนำประเด็นต่างๆ ที่พบในงานศพ มาพูดคุยกันต่อ เรื่องจะจัดการกับการจัดบริการสุขภาพอย่างไรให้เหมาะกับคนในพื้นที่ชุมชนนี้ ซึ่งมีทั้งคนอ้วน คนต่างชาติ และกลุ่มผู้ป่วยที่รักษาอยู่เดิม</p>	<p>P15.1 ท่านมีวิธีการค้นหาปัญหาสุขภาพในชุมชนได้อย่างไร</p> <p>P15.2 จะทำอย่างไรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของตนเองและชุมชน</p> <p>P16-17 ท่านจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมส่วนบุคคลและชุมชนอย่างไร</p> <p>P18 ชาวต่างชาติมีผลกระทบต่อระบบบริการสุขภาพอย่างไร</p> <p>P19 ในการพิจารณาจัดบริการสุขภาพปฐมภูมิในพื้นที่ มีประเด็นอะไรบ้าง</p>	<p>SG15 WWF community</p> <p>SG16 Behavioral Change</p> <p>SG17 Health promotion and prevention</p> <p>SG18 Cross cultural medicine</p> <p>SG19 Practice management In primary care setting</p>
--	--	---

<p>F20 แพทย์ได้แนะนำให้ลูกสาวผู้ป่วยหาโอกาสไปตรวจคัดกรอง มะเร็งลำไส้ที่โรงพยาบาล โดยได้คุยถึงแนวทางการตรวจคัดกรอง เบื้องต้นที่ทาง รพ. ใช้อยู่ขณะนี้ด้วยวิธีการตรวจอุจจาระ และหาก ผิดปกติ ก็จะส่งตรวจเพิ่มเติมเพื่อยืนยันผลด้วยวิธีอื่นต่อไป ได้ยิน อย่างนั้น นางสมจิตรู้สึกกังวล และปรึกษาแพทย์ว่าหากตนจะส่ง กล้องไปเลย จะได้หรือไม่ แพทย์จึงอธิบายขั้นตอนการตรวจคัดกรอง และแนวทางปฏิบัติโดยละเอียดให้ฟังอีกครั้ง ซึ่งทางนางสมจิต ก็เข้าใจและรับปากว่าจะไปตรวจคัดกรองหลังจากที่เสร็จพิธีงานศพ ของพ่อตน</p>	<p>P20 ท่านมีแนวทางอย่างไรในการตัดสินใจเลือกส่งตรวจ เพื่อคัดกรองและให้บริการสุขภาพอย่างสมเหตุสมผล</p>	<p>SG20 Health economics</p>
--	---	------------------------------

Complementary & Alternative Medicine

Come to CAM for Comfort care

การแพทย์ทางเลือก ทางเลือกใหม่ ใส่ใจสุขภาพ

สำหรับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 4 รายวิชาเวชศาสตร์ชุมชนและเวชศาสตร์ครอบครัว 3

Overview of topic การแพทย์ทางเลือก สำคัญอย่างไร

การแพทย์ทางเลือก เมื่อเทียบกับการแพทย์ทางหลัก มักถูกเข้าใจว่าเป็นแค่อีกทางเลือกหนึ่ง เมื่อรักษาด้วยการแพทย์ทางหลักไม่ได้ผล แต่ความเป็นจริงแล้ว การแพทย์ทางเลือกถือเป็นการรักษาพยาบาลอีกรูปแบบหนึ่ง ที่แตกต่างไปจากการแพทย์แผนปัจจุบัน เป็นศาสตร์เพื่อการวินิจฉัย การรักษาและป้องกันโรคที่สามารถนำไปใช้เสริม ใช้ร่วมหรือใช้ทดแทนการแพทย์แผนปัจจุบันได้ ถือเป็นแนวทางหนึ่งในการดูแลสุขภาพเพื่อให้เกิดสุขภาพดี ห่างไกลจากโรคภัยไข้เจ็บได้ เช่นเดียวกับการแพทย์ทางหลัก

Expected learning outcome เรียนรู้สิ่งใหม่ เข้าใจแพทย์ทางเลือก

หลังจากเสร็จสิ้นการเรียนรู้ในบทเรียนนี้ นักศึกษาแพทย์สามารถ

1. อธิบายความหมายของการแพทย์ทางเลือกได้
2. เข้าใจหลักการการแพทย์ทางเลือกสาขาต่างๆ ได้
3. รู้แนวทางในการเลือกใช้การแพทย์ทางเลือกได้อย่างเหมาะสม
4. เข้าใจบทบาทของแพทย์ในการเลือกใช้การแพทย์ทางเลือกได้

Learning strategies เส้นทางหลัก สู่วิทยาลัยทางเลือก

1. ศึกษาตำรา มาเรียนร่วมกัน

ก่อนเรียน : ศึกษา Study guide และเตรียมนำเสนอการเรียนรู้อาจารย์ทางเลือกสาขาต่างๆ
ล่วงหน้า (group assignment)

ในห้องเรียน: เรียนเป็นกลุ่ม Small group discussion โดยทุกกลุ่มนำเสนอการเรียนรู้อาจารย์และร่วมอภิปรายโจทย์ผู้ป่วย

2. Reference สำคัญ ขอเน้นๆ อาจารย์ขอแนะนำตำราไว้ 2 เล่ม ดังนี้

- Mary P. Guerrero. Complementary and Alternative Medicine: A New Dimension of Integrative Care. Textbook of Family Medicine. 7th ed. 223-242
- เอกสารประกอบการเรียน Complementary and Alternative medicine

นักศึกษาติดต่อขอรับได้ที่ คุณอภิญา นักวิชาการศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิก โรงพยาบาลศรีสะเกษ ที่สำนักงานชั้น 3 อาคารศูนย์แพทย์ ฯ

Learning issues คำถามสั้นๆ พวกนี้เรียนรู้อาจารย์

Study guide นี้ จะใช้แนวคำถามเพียง 4 ข้อในการเรียนรู้อาจารย์ให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มศึกษาการแพทย์ทางเลือกสาขาต่างๆ ตามที่อาจารย์ได้แบ่งให้ เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้อาจารย์แบบกิจกรรมกลุ่มได้ ซึ่งนักศึกษาสามารถหาความรู้ได้จากตำราที่อาจารย์ได้กล่าวถึงแล้วในหัวข้อ

คำถามสั้นๆ พวกนี้เรียนรู้อาจารย์เส้นทางหลัก สู่วิทยาลัยทางเลือก

1. ความหมายและคำนิยาม
2. วิธีการรักษา
3. ข้อบ่งชี้ในการรักษา
4. ข้อห้ามในการรักษา

เนื้อหาการเรียนรู้อาการแพทย์ทางเลือก สาขาต่างๆ ดังนี้

- Traditional Chinese Medicine
- Thai traditional Medicine
- Chelation Therapy
- Homeopathy
- Cell therapy
- Meditation
- Macrobiotic ชีวจิต
- โยคะ ชี่กง และไท้เก๊ก
- วารีบำบัด และ Music therapy

Small group learning รวมกันเราอยู่ การเรียนเป็นกลุ่ม

หลังได้รับ study guide จะเรียนแบบ Small group learning 1 ครั้ง ตามตารางเรียน กิจกรรมที่เราจะทำในห้องเรียนคือ

- นักศึกษาแต่ละกลุ่มนำเสนอ Learning issues ทั้งหมด
- นักศึกษาแพทย์ซักถามปัญหาข้อข้องใจ
- Case-based discussion มีกรณีศึกษาให้ โดยนักศึกษาแพทย์ร่วมอภิปรายตาม กลุ่ม
- นักศึกษาแพทย์ซักถามปัญหาข้อข้องใจ

Other learning resources อยากรู้เพิ่มเติม เสริมได้ที่นี้

1. <http://www.thaicam.go.th>
2. <http://www.dtam.moph.go.th>

Assessment information งานประเมินผลตามมา

นักศึกษาแพทย์จะถูประเมินทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติโดย

1. จากการสังเกตโดยตรง (direct observation) จากอาจารย์ในระหว่างการนำเสนอ Learning issues และ case-based discussion (small group learning)
2. การสอบ MCQ 5 ข้อ เมื่อสิ้นสุดรายวิชาเวชศาสตร์ชุมชนและเวชศาสตร์ครอบครัว 3

Staff contacts อยากปรึกษามาได้

หากนักศึกษาแพทย์มีคำถามหรือข้อสงสัยเกี่ยวกับการเรียนสามารถปรึกษาซักถามโดยตรงกับ อาจารย์วชิรญา ศรีอาริยภักดี ได้เมื่อพบกันในโรงพยาบาลเลยนะคะ หรือนัดพบอาจารย์ผ่านทางคุณ อภิญา นักรักษาการศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิกโรงพยาบาลศรีสะเกษ และคุยกันผ่านทาง Line group: นศพ.ปี4 2558

Personal comments สิ่งเล็ก ๆ ที่ขอเน้น ๆ

ABCDE Tips เทคนิคสำคัญในการดูแลผู้ป่วยด้วยการแพทย์ทางเลือก

Ask; don't tell **ไต่ถาม**

Be willing to listen & learn **ตามฟัง**

Communicate & collaborate **สื่อสาร ร่วมใจ**

Diagnose **ให้วินิจฉัย**

Explain & explore options & preferences **ใส่ใจทางเลือก**

การฝังเข็มในผู้ป่วยโรคข้อเข่าเสื่อม เป็นการรักษาที่มีความปลอดภัยและได้ผลดี สามารถใช้ร่วมกับการรักษาอื่นๆ

อย่าลืม! อ่านหนังสือตาม **study guide**
มาด้วยนะจ๊ะ จะได้มาช่วยกัน **discuss** แล้ว
พบกันที่ห้องเรียนจ๊ะ

